

17. august 2020

KAA

Høringsvar vedrørende COM(2020) 274 final – Europa-Kommissionens Meddelelse om den europæiske dagsorden for færdigheder

DLI – Danske Lærerorganisationer International – der er et samarbejde mellem BUPL, Danmarks Lærerforening, Frie Skolers Lærerforening, GL, Uddannelsesforbundet og Dansk Magisterforening, har følgende bemærkninger til Europa-Kommissionens Meddelelse om den europæiske dagsorden for færdigheder (COM(2020) 274 final):

Meddelelsen tager sit udgangspunkt i færdigheder der kan understøtte den dobbelte grønne og digitale omstilling og peger på et behov for ”et hidtil uset skift i færdigheder” samt i de udfordringer Covid-19-pandemien har medført for borgere, arbejdsmarked og samfund. Europa-Kommissionen angiver gennem hele Meddelelsen at der er behov for en ambitiøs dagsorden for jobfærdigheder.

DLI anser at det generelt set entydige fokus på jobfærdigheder forstået som meget specifikke færdigheder til arbejdsmarkedet *ikke* understøtter de forskellige dele af uddannelsessystemernes formål og muligheder for at fremme borgernes fulde potentiale, herunder lige adgang til videre uddannelse, beskæftigelse og aktiv deltagelse i samfundet. Fremme af specifikke færdigheder til arbejdsmarkedet er kun én af komponenterne i uddannelsessystemet, som i øvrigt understøttes af generelle dannelsesmæssige, sociale og transversale færdigheder og kompetencer. EU's (reviderede) otte nøglekompetencer er overhovedet ikke nævnt i Meddelelsen, på trods af deres betydning i forhold til at fremme specifikke og generelle færdigheder. DLI anerkender at der naturligvis er behov for specifikke færdigheder til arbejdsmarkedet, særligt inden for voksenuddannelse og som efter- og videreuddannelse. Men det samlede uddannelsessystem, herunder også voksen-, efter- og videreuddannelse, har et andet grundlag som risikerer at bliver undermineret af et entydigt fokus på specifikke færdigheder der i sidste ende heller ikke understøtter et højere færdighedsniveau i befolkningerne inden for de specifikke ”jobfærdigheder”.

DLI anser, at det er afgørende at den europæiske dagsorden for færdigheder også betoner dannelse og transversale færdigheder, som at lære at lære, hvis de ønskede resultater skal opnås i form af at højne uddannelsesniveaut og specifikke færdigheder i befolkningerne. **DLI kan således ikke støtte at ”erhvervelse af jobrelaterede færdigheder bør være det ledende princip i disse bestræbelser” (på at livslang læring bliver en realitet i Europa) (s. 3).** I foranstaltning nr. 8: Færdigheder for livet, nævnes der i relation til voksenuddannelse elementer som motivation, interkulturel læring og at lære at lære. Disse elementer bør overføres til Meddelelsens forslag for det øvrige uddannelsessystem og som grundlæggende principper for færdighedsdagsordenen som sådan. I Pariserklæringen, som EU's undervisningsministre underskrev i marts 2015 i kølvandet på terrorhandlingerne i Paris og København, blev demokratisk dannelse og medborgerskab, herunder kritisk tænkning, fremhævet som fundamentet for uddannelse. **DLI vurderer**, at Kommissionens forslag om jobrelaterede færdigheder som ledende princip i en revideret europæisk



dagsorden for færdigheder går direkte i kollisionskurs med intentionerne i Pariserklæringen samt med den pædagogiske dannelsestænkning som det danske uddannelsessystem bygger på, herunder undervisning til demokratisk medborgerskab og livsduelighed der bygger på helheder frem for fragmenteret færdighedsopklæring.

Europa-Kommissionen ønsker at anvende principperne fra et Cedefop-pilotprojekt, som er baseret på big data-analyse af onlinejobannoncers beskrivelse af efterspurgte færdigheder, til at støtte udviklingen af ny og uddybet viden om færdigheder, herunder hvilke færdigheder der efterspørges af arbejdsgiverne (s. 8-9). De anser at det kan udvikles til et permanent onlineværktøj der kan anvendes af berørte parter. **DLI kan ikke støtte udarbejdelsen af et sådan værktøj på det grundlag Kommissionen foreslår, da det ikke kan give et retvisende billede af de nødvendige og efterspurgte færdigheder inden for de forskellige stillingskategorier.** Blot for at nævne et enkelt tænkt eksempel, er det ikke nødvendigvis sådan at den finansielle sektor efterspørger etisk ansvarlige medarbejdere, selv om samfundet muligvis har behov for dette.

DLI mener, at Meddelelsen generelt mangler blik for hvad de forskellige dele af uddannelsessystemet kan bidrage med for at fremme færdigheder til arbejdsmarkedet, såvel som til samfundet og den enkelte borger. Daginstitutioner, skoler, videregående og erhvervsrettede uddannelser kan og skal ikke undervise lige færdighedsspecifikt og med et entydigt blik på arbejdsmarkedsrelevans. Uddannelsessektorens aktører bør derfor inviteres til at bidrage til at komme med forslag til hvordan de forskellige dele af uddannelsessektoren kan bidrage til at fremme borgernes færdigheder til gavn for arbejdsmarked, samfund og borgeren selv og hvilke forudsætninger i uddannelserne det indbefatter.

Digitalisering og teknologi nævnes i mange sammenhænge i Meddelelsen, herunder i oversigten over tiltag der kan støttes via det fremtidige EU-budget (s.24-25). Eksempelvis ”investeringer i digitalt undervisningsmateriale og teknologi...for udbydere af uddannelse og erhvervsuddannelse” og ”incitamenter til udvikling af digitalt læringsindhold og centrale læseplaner og moduler i overensstemmelse med arbejdsmarkedets behov med fokus på digitale og grønne færdigheder, herunder gennem onlineuddannelsesplatforme”. I Meddelelsens konklusion (s. 27) fremgår det at Kommissionen vil ”give befolkningen mulighed for at tilegne sig færdigheder gennem udviklingen af innovative værktøjer, der gør læringsforløb mere fleksible og tilgængelige”. Denne ambition ligger i forlængelse af undervisningsministrenes drøftelser om personaliseret læring gennem digitale værktøjer baseret på teknologier som kunstig intelligens samt gennem onlineundervisning, -kurser og -uddannelser. Men forårets Covid-19-erfaringer i uddannelsessektoren har vist at fjernundervisning uden direkte social og fysisk kontakt med undervisere og medstuderende, ikke bidrager positivt til flertallets motivation og læring. Generelt set har der været både positive og negative erfaringer med digital undervisning, men at satse på sådanne ”innovative” værktøjer synes ikke at være den mest effektive tilgang til at styrke befolkningens tilegnelse af færdigheder. I Danmark har eksempelvis Nationalt Center for Skoleforskning forskning ”Nødundervisning under coronakrisen”, og internationalt OECD, peget på de samme udfordringer.



Iværksætterfærdigheder bliver fremhævet som vigtig i færdighedsdagsordenen og er særligt beskrevet under Foranstaltning nr. 7 (s. 16-17). **DLI anser** også her, at den udtalte arbejdsmarkedstilgang til uddannelsessystemet er problematisk i forhold til at forstå hvordan de forskellige dele af uddannelsessystemet kan bidrage til at fremme iværksætterfærdigheder og iværksætterånd. Kreativitet samt transversale færdigheder er eksempelvis ikke nævnt i denne sammenhæng på trods af at de er væsentlige komponenter for entreprenørskab og iværksætterfærdigheder. Fremme af tværfaglige færdigheder er også beskrevet under foranstaltning nr. 7, hvor Kommissionen ønsker at skabe en strategisk ramme for anerkendelse af tværfaglige færdigheder, herunder ressourcer til støtte for arbejdsgiveres og arbejdsformidlingers validering af tværfaglige færdigheder. Mikroeksamensbeviser nævnes også i denne sammenhæng samt særskilt i Foranstaltning nr. 10. Det er væsentligt at sikre, at der er sammenhæng i det nationale rammeværk for validering, og at alle aktører, herunder fra uddannelsessektoren, inviteres til at drøfte hvordan kvaliteten sikres herfor.

Efter- og videreuddannelse samt rekruttering og fastholdelse af pædagoger, lærere og undervisere er ikke nævnt i Meddelelsen, på trods af at det er en generel uddannelsespolitisk prioritet i EU. **DLI mener, at rekruttering og fastholdelse samt efter- og videreuddannelse af pædagoger, lærere og undervisere og rammerne herfor skal prioriteres både i EU-budgettet og i de nationale budgetter, herunder politisk og gennem aftaler mellem arbejdsmarkedets parter, for at sikre målsætningen om at styrke borgernes færdigheder.**

Dagtilbudsområdet er ikke tilstrækkelig integreret i Meddelelsen, på trods af at 0-6-årsområdet er en væsentlig dimension i livslang læring. Nedenfor følger en række konkrete forslag til hvordan området kan integreres i den europæiske dagsorden for færdigheder:

- På side 2 nævnes frontlinjemedarbejdere der de seneste måneder har været under stærkt pres, herunder lærere og undervisere. Pædagoger bør tilføjes denne opremsning samt på side 14 i sætningen ”Det var særligt synligt i uddannelsessektoren for både studerende, lærere og undervisere”.
- På side 3 nævnes ”førskoleuddannelse og børnepasning” i den danske oversættelse. Det bør erstattes af ordet ”daginstitutioner”.
- På side 4 nævnes andre politiske initiativer som støtter tilgangen baseret på livslang læring. Her bør Rådshenstillingen af 22. maj 2019 om dagtilbud af høj kvalitet nævnes.
- På side 14 bør daginstitutioner tilføjes punktet om at ”bidrage til at integrere miljø- og klimahensyn i skoler, videregående uddannelser, erhvervs- og videreuddannelser samt faglig uddannelse”.
- Foranstaltning nr. 7 om at forøge antallet af færdiguddannede i STEM-fag m.v. bør daginstitutioner integreres i de tiltag der nævnes for uddannelsessektoren.

Med venlig hilsen

Kristina Aaltonen, leder af DLI-kontoret

